

Timo Kaisanlahti – Jarmo Leppiniemi

RATKAISUJA TILINPÄÄTTÄJÄN ONGELMIIN

Alma Talent
Helsinki 2017

4., uudistettu painos

Copyright © 2017 Alma Talent Oy ja tekijät

ISBN 978-952-14-3250-7

ISBN 978-952-14-3251-4 (sähkökirja)

ISBN 978-952-14-3252-1 (verkkokirja)

Kansi: Outi Pallari

Taitto: Sirpa Puntti

BALTO print, Liettua 2017

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

Tilaa Ratkaisuja tilinpäätäjän ongelmiin -kirja: shop.almatalent.fi

Sisällys

Esipuhe	9
4. painoksen esipuhe	11
Lyhenneluettelo	13
1. Yleisten tilinpäätösperiaatteiden soveltaminen	15
1.1 Olennaisuus	22
1.2 Jatkuvuus	25
1.3 Johdonmukaisuus	30
1.4 Sisältöpainotteisuus	32
1.5 Varovaisuus	33
1.6 Tasejatkuvuus	36
1.7 Suoriteperusteisuus	38
1.8 Erillisarvostus	43
2. Yleisten periaatteiden soveltaminen ja erityislakien vaatimuksia	47
2.1 Luotettavuus	52
2.2 Kustannuslaskennalliset vaatimukset tilinpäätöksen laatimisessa	54
2.3 Osingonjako	56
2.4 Osakeyhtiön lähipiirilainat	61

2.5	Osakeyhtiön varojen vähentyminen	63
2.6	Osakeyhtiön pääomalaina	65
2.7	Konserniavustus	71
3.	Arvostuksen ja jaksotuksen erityisongelmia	74
3.1	Pysyvien vastaavien arvonorotukset	74
3.2	Pysyvien vastaavien poistot	77
3.3	Aineettoman hyödykkeen pakollinen ja vapaaehtoinen aktivointi ..	83
3.4	Perustamisenon samoin kuin tutkimusmenon pakollinen vähentäminen vuosikuluna	87
3.5	Velvoite poistosuunnitelman laatimiseen ja suunnitelman muuttaminen	89
3.6	Yritysjärjestelyt ja poistot	95
3.7	Osakkeiden poistot ja arvonalentumiset	98
3.8	Laskennalliset kurssivoitot ja -tappiot	100
3.9	Rahoitusvälineiden merkitseminen tilinpäätökseen	102
3.10	Verojen esittäminen tilinpäätöksessä	112
3.11	Laskennalliset verovelat ja -saamiset	114
3.12	Vahvistettuun tappioon perustuva laskennallinen verosaaminen ..	117
3.13	Välillisten menojen sisällyttäminen hyödykkeen hankintamenoon	119
3.14	Korkomenon sisällyttäminen hyödykkeen hankintamenoon	122
3.15	Korkosijoitus	126
4.	Kirjanpidon ja verotuksen sidonnaisuuksia	128
4.1	Tilinpäätöksen tuloksen ja verotettavan tulon kytkennät	128
4.2	Poistot	132
4.3	Menojen jaksotukset	135
4.4	Tulojen jaksotukset	136
4.5	Varaukset	140
4.6	Hankintameno	144
4.7	Yrityksen arvo	148

4.8	Hankalat menot/kulut	154
4.8.1	Edustusmeno, mainoslahja	154
4.8.2	Osakehuoneiston korjausmenot	157
4.8.3	Liittymismaksu	158
4.9	Arvonlisäverotus	163
4.10	Sale and lease back -järjestely	167
5.	Liiketahtumien kirjaamisen ja tilinpäätöksen ongelmia	172
5.1	Siirtosaamiset	172
5.2	Siirtovelat	174
5.3	Saamisen epävarmuus	176
5.4	Konsernitilinpäätöksen laatimisedellytykset	186
5.4.1	Konsernitilinpäätöksen merkitys	186
5.4.2	Määräysvalta	190
5.4.3	Konsernitilinpäätöksen sisältö	194
5.4.4	Yhdistelyvelvollisuudesta poikkeaminen	197
5.4.5	Konsernitilinpäätöksen laatimisen edellytyksiä	200
5.5	Taseen ja tuloslaskelman sisällön yksityiskohtia	202
6.	Toimintakertomus	213
6.1	Mistä toimintakertomuksessa on kysymys	217
6.2	Toimintakertomuksen sisältö	220
6.2.1	Kuva toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta	220
6.2.2	Kuvaus taloudellisesta tilanteesta	222
6.2.3	Kuvaus merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	222
6.2.4	Taloudelliset tunnusluvut	224
6.2.5	Muut kuin taloudelliset tunnusluvut henkilöstöstä ja ympäristövaikutuksista	225
6.2.6	Tiedot olennaisista tapahtumista tilikauden päättymisen jälkeen	228
6.2.7	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	229
6.2.8	Tutkimus- ja tuotekehitystoiminta	230
6.2.9	Tiedot sivuliikkeistä	230
6.2.10	Tiedot käypään arvoon merkityistä rahoitusvälineistä	231
6.2.11	Omien osakkeiden ja osuuksien hankinnat ja luovutukset	231
6.2.12	Osakeyhtiötä koskevat vaatimukset	231
6.2.13	Osuuskuntaa koskevat vaatimukset	236

6.2.14 Toimintakertomus henkilöyhtiössä	238
6.2.15 Toimintakertomus asunto-osakeyhtiössä	238
6.2.16 Toimintakertomus yhdistyksessä	244
6.2.17 Toimintakertomus säätiössä	245
6.2.18 Listayhtiön toimintakertomus	253
6.2.19 Toimintakertomuksen asema tilintarkastuksessa	256
7. Erityiskysymyksiä liitetiedoista: taseen ulkopuoliset vastuut sekä pienyrityksen intressitoimet	258
7.1 Vastuu oikeudenkäyntikuluista ja vahingonkorvauksesta	258
7.2 Panttaus versus tulonjakosopimus	260
7.3 Lähipiiri-informaatio pien- ja mikroyrityksessä	261
8. Kiinteistöyhtiön sekä yhdistyksen ja säätiön ongelmia	266
8.1 Kiinteistöyhtiön erityisasema	266
8.2 Kiinteistöyhtiön tuloslaskelman rakenne	270
8.3 Kiinteistöyhtiön poistot	276
8.4 Yleishyödyllisen yhdistyksen ja säätiön kirjanpito- ja verovelvollisuus	277
8.5 Säätiön ja yhdistyksen oma pääoma	280
Kirjallisuusluettelo	287
Kirjanpitolautakunnan ratkaisut ja oikeustapaushakemisto	289
Asiahakemisto	293